

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА

О. В. Латишева

**СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК СИСТЕМИ
ДЕРЖАВНОГО ТА КООПЕРАТИВНОГО
МАЙНОВОГО СТРАХУВАННЯ В УРСР**

**20–30-х років ХХ ст.
(історичний аспект)**

Монографія

Харків – 2011

УДК 94(477)"192/193":368.1
ББК 65.271–03(4УКР)
Л 27

Рецензенти:

доктор історичних наук, професор кафедри історії України
Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського
Непомнящий А. А.;

доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії України
та всесвітньої історії Харківської державної академії культури
Потрошков С. В.;

доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії
державності України та українознавства Харківського національного
університету внутрішніх справ МВС України **Греченко В. А.**

*Затверджено до друку Вченою радою
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол №7 від 24.06.2011 р.)*

Латишева О. В.

Л 27 Становлення і розвиток системи державного та кооперативного майнового страхування в УРСР 20–30-х років ХХ ст. (історичний аспект) : монографія / О. В. Латишева. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. – 352 с.

ISBN 978-966-623-793-7

У монографії показано історію становлення та функціонування системи державного та кооперативного страхування майна в містах і селах України, в основних галузях сільського господарства, транспорту, промисловості, особистого страхування життя громадян. Висвітлено нормативно-правову основу створення Укрдержстраху, «Коопстраху», формування номенклатури, її діяльність, здійснення страхових операцій по страхуванню селянських господарств, міського населення, колгоспів, промислових підприємств.

Для науковців, студентів історичних та економічних факультетів вищих навчальних закладів, працівників страхових установ.

**УДК 94(477)"192/193":368.1
ББК 65.271–03(4УКР)**

ISBN 978-966-623-793-7

© Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна, 2011
© Латишева О.В., 2011
© Літвінова О. О., макет обкладинки, 2011

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. Історіографія, джерела та методологія дослідження	9
1.1. Стан наукового вивчення історії майнового страхування.....	10
1.2. Джерельна база дослідження.....	27
1.3. Методологія і методи дослідження радянської системи страхування.....	51
РОЗДІЛ 2. Формування системи державного страхування	63
2.1. Створення нормативно-правових основ радянської системи майнового страхування.....	63
2.2. Організаційна структура та функції Укрдержстраху	73
2.3. Номенклатура центрального управлінського апарату	92
2.4. Еволюція місцевих органів державного страхування	120
РОЗДІЛ 3. Розвиток системи кооперативного страхування	138
3.1. Становлення Всеукраїнського кооперативного страхового союзу.....	138
3.2. Відносини «Коопстраху» з Укрдержстрахом	154
3.3. «Страхове поле» української кооперації.....	172
3.4. Кооперативне страхування будівель і транспорту	182
3.5. Місце Сільськогосподарської кооперації в системі кооперативного страхування	191
РОЗДІЛ 4. Діяльність органів державного страхування в сільських районах України	206
4.1. Сільське господарство – об’єкт майнового страхування.....	207
4.2. Страхування селянських житлових та господарських будівель ...	226
4.3. Соціально-економічні особливості страхування від «неврожаю»	239
4.4. Окладне і добровільне страхування худоби в селянських та колективних господарствах	253
РОЗДІЛ 5. Особливості страхування міського майна та особистого життя громадян	272
5.1. Участь міського населення у майновому страхуванні.....	273
5.2. Особисте страхування життя: соціальні «ризики» та політична «відповідальність»	291
5.3. Організація державного та «цивільного» страхування транспорту.....	312
5.4. Особливості майнового страхування фабрик та заводів.....	326
ВИСНОВКИ	340